

ÎN VACANȚĂ CU UN PRIETEN

Caiet cu jocuri, exerciții și aplicații

Adina Achim | Emanuela Patrichi | Laura Piroș | Anca Veronica Tăut

Nume:

CLASA

4

CUPRINS

1. Cum să găsești un prieten	4
2. Experiența, după Louisa M. Alcott	14
3. Un prieten devotat, după Oscar Wilde	23
4. Despre prietenie și prieteni	33
5. Jocurile copilăriei	43
6. Greuceanu, după Petre Ispirescu	53
7. Aventurile lui Tom Sawyer, de Mark Twain	62
8. Moș Ion Roată și Unirea, după Ion Creangă	71

Conținuturi

Teme	 Limba și literatura română	 Matematică	 Științe ale naturii	 Educație civică	 Istorie	 Geografie
1	Textul literar Jurnalul dublu Verbul. Predicatul Scriere corectă (o dată / odată) Compunere după un șir de întrebări	Numerele naturale cuprinse între 0 și 1 000 000 Frații	Schimbări ale caracteristicilor corpurilor și materialelor Lumina	Raporturile noastre cu ființele și lucrurile	Evenimente importante din istoria românilor	Marea Neagră
2	Textul literar Scriere corectă (mie / mi-e, cea / ce-a) Părți de vorbire Compunere cu început dat. Familia de cuvinte Cartea poștală	Numerele naturale de la 0 la 1 000 000 Cifrele romane Organizarea și reprezentarea datelor	Etapile dezvoltării unei plante	Grupul de persoane: familia	Evenimente importante din istoria românilor	Forme de relief
3	Textul literar Adjectivul Ordinea întâmplărilor Ideea principală Idei secundare Scrierea creativă	Adunarea și scăderea numerelor naturale în concentrul 0 – 1 000 000, fără trecere și cu trecere peste ordin Adunarea și scăderea fracțiilor cu același numitor	Ciclul de viață în lumea animalelor	Valori morale: altruism, respect, solidaritate	Surse istorice	Agricultura și principalele produse agricole
4	Textul literar Părți de vorbire Cuvinte cu aceeași formă și cu sens diferit Scriere creativă	Metoda mersului invers Unități de măsură pentru volumul lichidelor Elemente intuitive de geometrie Forme geometrice	Ciclul de viață la om	Norme morale	Cunoașterea lumii prin călători	Continentele Europa, un continent al planetei
5	Textul liric Pronume personal Cuvinte cu sens asemănător/opus	Înmulțirea numerelor naturale în concentrul 0 – 1 000 000. Axa de simetrie Perimetrul. Unități de măsură pentru masă	Părinți și urmași: asemănări și deosebiri	Raporturile noastre cu lucrurile/ atitudinea față de lucruri	Copilăria de ieri și de azi sau trecutul familiei	Elemente de geografie generală
6	Textul literar narativ Harta textului Pronume personal Scriere corectă (c-ai/ ce-i, n-ar, s-ar, nu-l, să-l)	Împărțirea numerelor naturale în concentrul 0 – 1 000 000 Unități de măsură pentru masă	Transferul de căldură între obiecte Materiale conductoare / izolatoare	Valori umane: solidaritate, altruism	Conducători, eroi și evenimente Ștefan cel Mare	Harta, punctele cardinale
7	Textul literar narativ Harta textului.Ordinea întâmplărilor. Planul simplu și planul dezvoltat de idei Verbul Subiectul și predicatul	Ordinea efectuării operațiilor, paranteze rotunde, paranteze drepte Metode de rezolvare a problemelor (metoda grafică, metoda mersului invers, metoda comparației)	LANȚURI TROFICE	Grupul de prieteni	Fapte și evenimente din trecut Concurs pe teme istorice	Terra - planeta noastră
8	Textul literar narativ Banda desenată Povestirea scrisă a textului Părțile de vorbire Scriere corectă Scriere imaginativă	Aflarea numărului necunoscut Unități de măsură pentru timp / monetare Transformări Corpuri geometrice Volumul	Plutirea corpurilor	Apartenența națională Comportamente prosociale	Fapte și evenimente din trecut Concurs pe teme istorice	Așezări omenesti

Cum să găsești un prieten

Azorel e un câine ciufulit și murdar. Nu are stăpân și umblă de colo-colo toată ziua. Mănâncă pe unde apucă și doarme pe sub tufișuri. Blănița lui e albă, dar de atâta praf, a devenit cenușie și i-a crescut mult, aproape că îi acoperă de tot ochii negri ca măslinile.

Acum a pornit să caute ceva de mâncare. Merge adulmecând în dreapta și în stânga. Aici e un cartier de case, sigur va găsi ceva de înfulecat. Oamenii mai scapă câte o bucățică. Odată a primit un os de la un măcelar. A dus osul într-un tufiș și l-a păzit toată ziua. A doua zi însă a uitat sub care tufiș l-a ascuns. Altădată a primit o bucată de cârnat de la o bunicuță. Ca să fie sigur că nu o pierde, a înfulecat bucata cât ai clipi.

Amușină aerul. Miroase a ceva bun, cu sos. Miroase a tocăniță. Lui Azorel îi place tocănița cu castraveți murați. A, uite de aici vine mirosul! Se apropie de gardul unei case. Poarta e deschisă, intră pe alee și ușa casei e deschisă. Dacă se apropie destul de mult, dar nu prea mult, poate îl vede cineva și îi aruncă ceva de mâncare. Pe treptele casei e o jucărie. Sigur a pierdut-o cineva. Azorel se apropie să miroasă jucăria. Ce minune! E un cățel de pluș. Parcă seamănă puțin cu el. E maro și are o hăinuță albastră.

– Maria, l-ai lăsat pe Dongo afară! se aude din casă. Îl mănâncă un maidanez.

– Să-l mănânce, nu îmi mai place de el! se aude un glas de fetiță.

– Pleacă de-acolo! Marș! strigă o femeie care iese repede pe ușă și se repede către Azorel.

Speriat, Azorel înșfacă jucăria și fuge pe poartă. Fuge cât îl țin picioarele! Fuge de mănâncă pământul! Fuge ca vântul și ca gândul să nu îl prindă cineva și să nu îi ia jucăria. Nu e de mâncare, dar... Nici el nu știe ce i-a venit așa deodată să o înhațe.

A ajuns lângă un tufiș. Se târăște pe burtă să încapă pe sub crengi. Lasă jucăria jos și se ghemuiește lângă ea. Ce i-o fi venit să facă asta? Nu îi ține de foame. Simte un gol în stomac. Pune botul pe burtica jucăriei. Miroase a flori de mușețel. Adoarme. Și doarme. Nici el nu știe cât a dormit. Acum chiar că trebuie să caute ceva de mâncare. S-a înserat. Îl va lua pe Dongo cu el. Nu, nu îl mai lasă pe sub tufișuri, va uita unde l-a lăsat. Dongo, auzi ce nume?!

A trecut o zi, au trecut două zile. A trecut o lună. Azorel are acum un prieten: pe Dongo, cățelul de jucărie. Mâncare multă tot nu găsește, dar măcar are cu cine să doarmă noaptea, cui să îi povestească, de cine să aibă grijă. Și Dongo e cuminte, nu cere de mâncare, nu se plânge de căldură. Mai mult, stă cu el tot timpul, îi ține de urât. Odată i s-a părut lui Azorel că Dongo se uită drept la el și dă din cap. Într-o noapte a visat că prinsese viață și lătra și sărea pe lângă el.

– Miau! Miau! Murdărel, cățel murdărel, se aude un glas chiar lângă el.

Azor sare cât colo. Ce s-a mai speriat! De el se apropie pisica mare și neagră. Nu e ca alte pisici. Nu se teme deloc de cățel.

– Ce ai tu acolo, cățel murdărel? O jucărie? Mi-o dai mie, te rog? Sau vrei să ne jucăm împreună cu ea?

– Nu ți-o dau, e jucăria mea! Eu am găsit jucăria!

– Bine, bine, ce să fac eu cu o jucărie de pluș? Dar ia spune, nu ai vrea să fie un cățel adevărat? Pot să te ajut.

– Un cățel adevărat? Dar cum? Voi, pisicile, știți să faceți acest lucru?

– Ei, pui prea multe întrebări! Pisicile pot să facă tot felul de lucruri. Adu-mi marțea viitoare, când e lună nouă, un peștișor auriu și îți îndeplinesc dorința.

Of, cum a căutat Azorel în fiecare zi un pește auriu! De unde să ia el un pește auriu? Ce, peștii aurii se găsesc așa, pe stradă? Miercuri a văzut ceva auriu pe jos, dar nu era un pește, ci un fir de ață. La un magazin a văzut pești adevărați, în frigiderul din vitrină, dar nu erau aurii. Sâmbătă, în timp ce mergea cu Dongo, i s-a părut că vede ceva sclipitor, dar nu era un pește, era un far de bicicletă. Toată săptămâna a visat pești aurii și lui nici nu îi place să mănânce pește. I-ar fi plăcut ca Dongo să prindă viață, să fie prietenul lui... Cum e oare posibil? Ce știa pisica aceea să facă? Oare nu cumva îl păcălea? Pe măsură ce se gândea, ideea de a avea un prieten i se părea tot mai posibilă. Un prieten! Nu avusese niciodată un prieten.

Marți seara, Azorel țopăia gânditor pe drum. Îl luase pe Dongo în bot, ca de obicei. Nu mai putea pleca nicăieri fără el. I se părea că e atât de aproape de visul său! Noaptea se apropia, răsărise luna, dar Azorel nu găsisese încă un pește auriu. Hoinărea pe străzi gânditor. Viață de cățel... Poc! Ceva căzu peste el! Era un băț... de undiță, care stătuse proptit de un gard. Și în capăt avea ceva sclipitor care se rostogolise pe drum. O momeală, un pește auriu de metal! Azorel și-l îndesă în gură și începu să fugă. Unde fugea? Unde era pisica?

Când razele soarelui îi gâdilară boticul, Azorel se trezi. Îi era cald la spate, ceva îi ținea de cald. Mârâi scurt și ghemul cald din spatele său sări și începu să țopăie. Un câine! Un câine ca el! Maro și cu o hăinuță albastră! Un câine adevărat!

– Mami, mami, uite doi căței lângă tufișul de lângă poartă! Ce drăguți sunt! Vreau să îi păstrăm, voi avea grijă de ei!

1 Ai înțeles textul? Răspunde la următoarele întrebări.

• Unde se petrece acțiunea?

• Care sunt personajele din text?

• Ce i-a propus pisica?

• Cum crezi că se continuă întâmplarea?

2 **Jurnalul dublu.** Scrie ideile principale ale textului.

Momentele povestirii	Ideile principale
Introducerea	
Cauza	
Desfășurarea acțiunii	
Momentul cel mai intens	
Încheierea	

3 Scrie cuvinte cu sens asemănător pentru următoarele verbe.

a hoinări →

a țopăi →

a adulmea →

a păstra →

a înșfăca →

a fugi →

4

Odată sau o dată? Alcătuieste câte două enunțuri în care să folosești **odată** și **o dată** cu fiecare dintre sensurile de mai jos.

odată – demult, cândva, în același timp

o dată – o anumită zi din calendar, o singură dată / încă o dată

5

Imaginează-ți că ai un animal de companie. Orientează-te după șirul de întrebări și scrie o compunere. Găsește un titlu potrivit.

INTRODUCERE

Cine este prietenul tău?
Cum se numește?
De unde îl ai?

CUPRINS

Care este înfățișarea lui?
Cum te joci cu el?
Cum ai grijă de el?
Ce preferințe are?

ÎNCHEIERE

Ce reprezintă el
pentru tine?

6 Găsește în text, în dialog pe care Azorel îl are cu pisica, verbe care să corespundă următoarelor cerințe.

persoana întâi, numărul singular →

persoana întâi, numărul plural →

persoana a doua, numărul singular →

persoana a doua, numărul plural →

persoana a treia, numărul singular →

persoana a treia, numărul plural →

7 Subliniază verbele din următoarele enunțuri. Analizează-le, precizând pentru fiecare: persoana, numărul și timpul.

Model: am pierdut – verb, persoana întâi, numărul singular, timpul trecut

Eu am pierdut o jucărie.

Azorel a găsit un pește auriu.

Pisicile știu o mulțime de lucruri.

Noi vom avea mulți prieteni.

8 Completează enunțurile de mai jos cu predicade potrivite.

Motanul _____ tiptil.

El _____ lângă Azorel.

_____ ușurel, ca un motorasă.

Azorel _____ foarte tare.

Motanul _____ șoricei.

Din pernițele picioarelor, _____ gheare ascuțite.

9 Alcătuieste trei enunțuri în care verbul **a fugi** să fie predicat și să se afle la început, la mijloc și la sfârșit.

Colorează
caseta de câte
ori rezolvî o
sarcină.

We know
books
Calendarul faptelor bune

Fă curățenie
undeva, chiar
dacă nu ai lăsat
tu mizerie.

Fă pe cineva
să râdă.

Construiește
o hrănitore
de păsări.

Fă o favoare
fără să aștepti
ceva în schimb.

Îngrijește
o plantă.

Pregătește un
cadou pentru
cineva.

Sună un coleg.

Spune părinților
trei lucruri
pentru care
le mulțumești.

Spune
Pot să te ajut?
și ajută
pe cineva.

Ajută la
treburile casei.

Spune cuiva
că e minunat.

Scrive un mesaj
pozitiv și lasă-l
pe bancă
în parc.

Realizează un
desen pentru
cineva.

Fă curat în
cameră fără
să fii rugat.

Memorează o
glumă și
spune-o cuiva.

Oferă
ajutorul
cuiva.

Reciclează.

Zâmbește
oamenilor
din jurul tău.

Dăruiește
un buchet
de flori.

Donează o
jucărie sau
o carte.

Aranjează
masa de
prânz sau
de cină.

Ține ușa
deschisă
pentru ca
cineva să intre.

Ajut-o pe
mama să
pună rufe
la spălat.

Gătește sau
fă un sandwich
pentru cineva
din familie.

Scrive cuiva
un mesaj de
mulțumire.